

Türkiye tarihinin yüzleşilmeyen en karanlık zamanları olan 1990'lı yıllarda işlenen katliam ve cinayetlere dair açılan davalar teker teker ya zaman aşımı kuralı kullanılarak yada cezasızlık politikasıyla düşürüldü. 1993 yılının Ekim ayında Muş Korkut ilçesi Altınova (Vartinis) beldesinde başlayıp, Muş Şenyayla, Zengök köyü, Diyarbakır'ın Kulp ilçesine kadar yayılan bir alanda onlarca köy yakılmış, birçok insan katledilmiştir. Bu katliamlara karşı açılan davalar ilk açıldığında bir umuda vesile olsa da sonradan hemen hemen hepsi cezasızlıkla sonuçlandı.

İnsanlığa karşı işlenen suçların zaman aşımı dışında kaldığı ilkesi gereğince, bahsedilen dönemde Vartinis başta olmak üzere yaşanan köy yakma, gözaltında kayıp ve işkence gibi suçların faillerinin ortaya çıkarılması, adil bir yargılamanın sağlanması ve dönemin tüm yönleriyle aydınlatılması amacıyla Anayasanın 98. ve Meclis İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca Meclis Araştırma sürecinin başlatılması gereğini arz ve teklif ederim.

SİRRI SAKIK
AĞRI MİLLETVEKİLİ

GEREKÇE

1990'lı yıllar ülke tarihinde faili meçhul cinayetler, suikastlar, köy yakmalar, işkence ve kötü muamelenin sıradanlaştığı yıllar olarak geçmiştir. Bu karanlık yıllarla hesaplaşılmadığı, o dönemde işlenen suçların failleri açığa çıkarılmadığı için de bugün hala demokratik bir işleyişten, adil bir hukuk sisteminden bahsedememekteyiz. Dünyada bazı ülkelerde yaşanan benzer süreçler “bir daha asla” sloganıyla yürütülmüş, bu suçlarla hesaplaşılmış neticede demokratik bir düzene bu şekilde geçilmiştir.

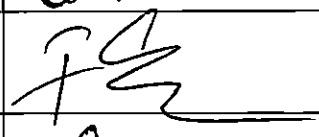
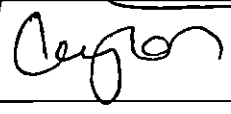
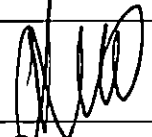
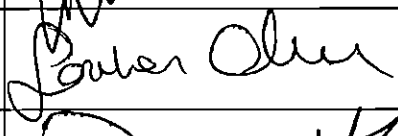
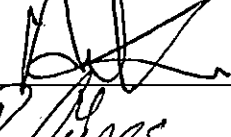
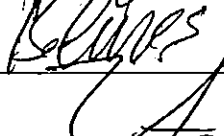
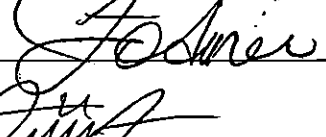
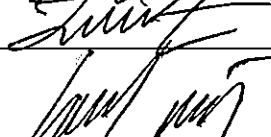
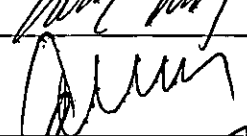
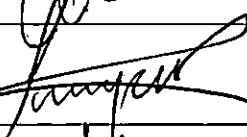
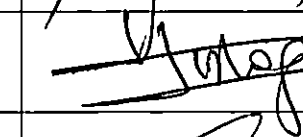
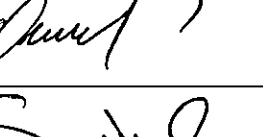
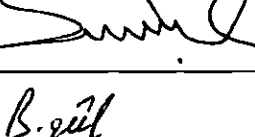
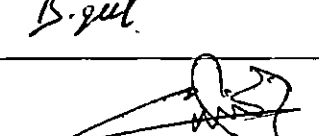
1993 yılı 3 Ekim günü Muş'un Korkut ilçesi Altınova (Vartinis) beldesinde başlayıp, Zengök, Eralan gibi birçok köyün yakılması ve bazı köylülerin öldürülmesi, sonrasında Şenyayla ve Diyarbakır'a bağlı Kulp ilçesine bağlı Alaca köyünde 11 köylünün katledilip toplu mezara gömülmesiyle devam eden küçük bir alandaki 20 günlük bir kesit bile yaşananların boyutunu gözler önüne sermektedir.

1993 yılı 3 Ekim günü Muş ili Korkut ilçesine bağlı Altınova (Vartinis) beldesine gelen askeri birlikler, Nasır Öğüt'e ait evi içeride kendisi, hamile eşi ve 7 küçük çocuğu varken ateşe verip bütün aileyi beldede yaşayanların gözü önünde diri diri yaktılar. Vartinis Katliamı'ndan sonraki ilk hukuki

süreçte, böylesine ağır bir suç ve kapsamlı bir dosya ile ilgili etkili bir soruşturma yapılmadan, tek bir tanık dinlenmeden dosya sadece 5 gün sonra Diyarbakır DGM Cumhuriyet Savcılığına görevsizlikle gönderilmiş, sonrasında dava açılmadan kapatılmıştır. 2003 yılında ailenin kurtulan tek üyesi Aysel Ögüt'ün yeni suç duyurusu üzerine başlatılan ikinci soruşturmada karşılıklı görevsizlik kararlarıyla zamanaşımı taktikleri uygulanarak bekletilmiştir. Ekim 2004 – Mart 2012 tarihleri arasında geçen 8 sene boyunca dava dosyası, Muş Cumhuriyet Başsavcılığı ile Elâzığ 8. Kolordu Komutanlığı Askeri Savcılığı arasında görevsizlik gerekçesiyle tam 6 kez gidip gelmiştir. Katliamdan ancak 20 sene sonra, çözüm sürecinin etkisiyle 2013 yılında başlayan dava ise Muş'tan Kırıkkale'ye nakledildi, sanıklar tutuksuz yargılandı ve haklarındaki adli kontrol kararı aşama aşama sanıklar lehine iyileştirildi. 2016 yılında bütün sanıklara beraat verilerek dava tamamıyla kapatılmaya çalışıldı, Yargıtay 1. Ceza dairesi 2021 yılında diğer bütün sanıkların beraatini onaylarken sadece dönemin Jandarma Yüzbaşı Bülent Karaoğlu hakkındaki hükmü bozdu. Sonrasında Bülent Karaoğlu hakkında tutuklama kararı çıkarılsa da bir daha kendisine ulaşılamadı. 4 Aralık 2023 günü ise davada nihai karar verildi ve dava zaman aşımından düşürüldü. Mahkeme zamanaşımı süresi dolduğundan davanın düşmesine ve sanık hakkındaki yakalama kararının derhal kaldırılmasına karar verdi.

Geçen 30 yılın sonunda insanlığa karşı işlenen suçlarda zaman aşımı kuralı geçerli değilken bütün bu suçlar adil bir yargılamanın konusu yapılmadan zaman aşımı mekanizması kullanılarak örtbas edildi. Vartinis katliamı zaman aşımı mekanizması kullanılarak kapatıldı.

Türkiye, tarihinin neredeyse hiçbir karanlık yönüyle hesaplaşamamış, ulusal ve uluslararası kurumlarca tespit edilip ortaya konmuş insanlığa karşı suçları bile yargılayamamıştır. Türkiye'de kalıcı barışın sağlanması, benzer durumların bir daha yaşanmaması ve adalet duygusunun gelişmesi için geçmişin karanlık sayfalarıyla mutlaka yüzleşilmelidir. Bu minvalde başta Vartinis katliamı olmak üzere 1993 yılı Ekim ayında Muş ve çevresinde bahsedilen suçların araştırılıp sorumluların açığa çıkarılması, adil bir yargılamanın sağlanması ve dönemin tüm yönleriyle aydınlatılması parlamentonun temel görevlerindendir.

1	NEJLA DEMİR	AĞRI	
2	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
3	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
4			
5	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
6	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
7	PERİHAN KOCA	MERSİN	
8	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
9	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
10	ZEYNEP ODUNCU	BATMAN	
11	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	
12	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
13	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
14	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
15	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
16	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
17	GEORGE ASLAN	MARDİN	
18	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
19	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	
20	CELAL FIRAT	İSTANBUL	